

ČESKÁ REPUBLIKA

Česká školní inspekce

Karlovarský inspektorát – oblastní pracoviště

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

Základní umělecká škola, Luby, Masarykova 178

Masarykova 178, 351 37 Luby

Identifikátor školy: 600 066 568

Termín konání inspekce: 19. – 22. května 2003

Čj.	076 75/2003-4013
Signatura	oe1kw132

CHARAKTERISTIKA ŠKOLY

Škola má od 1. ledna 1995 právní formu příspěvkové organizace. Zřizovatelem je Město Luby, adresa - Náměstí 5. května, 351 37 Luby.

Škola má své tradiční pobočky v obcích Skalná 260, Nový Kostel 3, od 4. září 1995 bylo zřízeno další odloučené pracoviště v Plesné, Školní 254. V pobočkách bylo k datu inspekce vyučováno celkem 59 žáků (v obci Libá je v letošním školním roce vyučováno 8 žáků – toto pracoviště není uvedeno v posledním Rozhodnutí Školského úřadu Cheb, č.j. 84/2000, s účinností od 1. září 2000, kterým se mění zařazení do sítě škol).

Škola poskytuje žákům základní umělecké vzdělání v oborech hudebním (188 žáků), výtvarném (19 žáků), nyní také v literárně-dramatickém (15 žáků). Posledně jmenovaný obor není rovněž uveden ve výše citovaném posledním Rozhodnutí o zařazení do sítě škol, vydaném Školským úřadem Cheb. Dle Výkazu o základní umělecké škole podle stavu k 15. říjnu 2002 měla škola 222 žáků, stanovená kapacita je 250 žáků.

ZUŠ Luby je školou v typicky příhraničním regionu bezprostředně sousedícím s německou spolkovou zemí Sasko. Její přirozenou spádovou oblastí jsou obce severní části Chebska. Samotné město Luby (přibližně 2 400 obyvatel) je proslaveno tradicí výroby strunných hudebních nástrojů.

PŘEDMĚT INSPEKČNÍ A KONTROLNÍ ČINNOSTI

Předmětem inspekční/kontrolní činnosti bylo zjištění a hodnocení:

- personálních podmínek vzdělávání a výchovy vzhledem ke schváleným učebním dokumentům v hudebním a ve výtvarném oboru
- materiálně-technických podmínek vzdělávání a výchovy vzhledem ke schváleným učebním dokumentům v hudebním a ve výtvarném oboru
- průběhu a výsledků vzdělávání a výchovy v hudebním a ve výtvarném oboru

HODNOCENÍ PERSONÁLNÍCH PODMÍNEK VZDĚLÁVÁNÍ A VÝCHOVY VZHLEDEM KE SCHVÁLENÝM UČEBNÍM DOKUMENTŮM

Hudební obor má celkem 10 pedagogických pracovníků, z toho 6 vyučuje na celé úvazky. Požadovanou kvalifikaci má celkem 7 učitelů/učitelek – s odbornou a pedagogickou způsobilostí vyučují 54 % vyučovaných hodin. Jedná se zejména o předměty – hra na kytaru, housle, hudební nauku, částečně o hru na klavír, dechové nástroje, komorní a souborovou hru. S požadovanou kvalifikací, ale s jinou aprobační je vyučováno 9,5 % hodin (hra na zobcové flétny, klavír).

Bez příslušné kvalifikace je vyučováno 36,5 % hodin hudebního oboru v předmětech hra na dechové a další nástroje (zobcové, příčné flétny, klarinet, klavír a elektronické klávesové nástroje). Nekvalifikovaní vyučující mají převážně delší pedagogickou praxi v ZUŠ, dva z nich jsou vyučeni v oboru výroby hudebních nástrojů a jsou zdatnými hudebními amatéry. Kromě výuky v Lubech zajišťují podstatnou část činnosti školy v pobočkách. Vzhledem k podmínkám příhraniční školy a k zjištěné úrovni výuky zajišťující plnění alespoň základních cílů vzdělávání a výchovy je zařazení těchto vyučujících akceptovatelné.

Výtvarný obor – vyučuje 1 učitel v rozsahu 9 vyučovacích hodin. Jako absolvent střední umělecko-průmyslové školy má odbornou způsobilost, kterou využívá především v zaměření na keramiku a modelování. Kladem je i jeho vlastní výtvarná činnost, dosahované výsledky a prokázané pedagogické schopnosti při výtvarném vedení žáků.

Systém vedení se opírá o pedagogické rady konané v průběhu celého školního roku v dostatečném počtu. Prezenční listiny jsou doloženy pouze v případě schvalování důležitých rozhodnutí. Zápisy se většinou omezují na zaznamenání bodů projednávaného programu, neposkytují informace o hlavním obsahu celého jednání a případně o opatřeních a úkolech stanovených pedagogickou radou.

Kontrolní činnost ředitele je prováděna zpravidla formou kratších hospitací v hodinách – záznamy z hospitací pořizovány nejsou. Také kontrolní a hospitační kritéria nejsou pro pedagogické pracovníky prokazatelně stanovena. Z hlediska uplatňovaného systému ředitel preferuje hodnocení průběžných výsledků, sledování práce s výrazněji zaostávajícími žáky. V případech zaznamenání závažnějších nedostatků se zaměřuje na činnost jednotlivých učitelů. Ředitel se výběrově zúčastňuje třídních přehrávek žáků za přítomnosti rodičů, o úrovni práce jednotlivých tříd vypovídají žáci účinkující na koncertech školy.

Vazba kontroly a plánování – Plán práce na školní rok 2002/2003 v části - Úkoly pro jednotlivá oddělení - dokladuje využití poznatků z kontrolní činnosti a jejich návaznost na plánování. Reflektuje i problematiku materiálně-technické oblasti. Na druhé straně nebyly kontrolou dostatečně podchyceny výraznější nedostatky v plánování výuky a dílčí nedostatky ve vedení povinné třídní dokumentace. Z hlediska zodpovědnosti ředitele školy byl neadekvátně formulován úkol ve vztahu k plnění učebních osnov. Plán se nezabývá úkoly z oblasti dalšího vzdělávání učitelů.

Další vzdělávání – nekvalifikovaní učitelé neabsolvovali žádnou formu dalšího vzdělávání ve vztahu k jejich pedagogické práci v ZUŠ. Začínající kvalifikovaný učitel hry na kytaru pracoval pod vedením zkušené učitelky, své vzdělání si rozšiřuje vysokoškolským studiem na pedagogické fakultě. Ředitel školy se dříve zúčastňoval seminářů organizovaných školským úřadem k problematice řízení škol. Jiné další odborné vzdělávání neabsolvoval.

Kritéria hodnocení práce pedagogických pracovníků – při vzniku právní subjektivity školy využil obecná školská kritéria pro přiznání nenárokových složek platu, která vcelku účelně přizpůsobil podmínkám ZUŠ. K datu 3. ledna 2003 vydal zásady pro přiznání osobního příplatku a příslušná kritéria. Tyto dokumenty poskytují dostatečný podklad pro diferencované hodnocení pracovníků.

Organizační řád, řád školy – také tyto dokumenty jsou, po projednání v pedagogické radě, datovány 3. lednem 2003. Organizační řád vychází z obecně zavedeného systému ve školách s přihlédnutím k podmínkám ZUŠ Luby. Dostatečně podrobně stanoví všeobecné povinnosti a práva pracovníků, povinnosti vyplývající z organizačního schématu pro ředitele školy, ekonomický a správní úsek (hospodárka/mzdová účetní, uklízečka). Neúplně je uvedena povinná dokumentace stanovená pro základní umělecké školy (chybí uvedení protokolů o přijímání žáků a komisionálních zkouškách, výkazů žáků a vyučovacích hodin, zápisů z pedagogických rad). V části 109.1 Organizačního řádu je v podmínkách ZUŠ nadbytečný bod týkající se rozhodování ředitele o přestupu žáka na jinou školu.

Řád školy pro žáky ve čtyřech oddílech uvádí vstřícným a pozitivně formulovaným způsobem zásady pro pobývání ve škole, vymezuje nežádoucí a negativní jevy, obsahuje práva žáků v kontaktu s dospělými osobami, především ale s pedagogy. Sledování činnosti školy v průběhu inspekce potvrzovalo, že stanovené zásady jsou ku prospěchu výchovy a vzdělávání v praxi uváděny v život.

Informační systém – ve vztahu učitel/žák/rodiče jsou pravidelně využívána sdělení v žakovských knížkách, dosti frekventované jsou telefonické hovory, častá jsou osobní jednání učitelů s rodiči. Rodiče jsou zváni na třídní přehrávky žáků a na všechny další interní a veřejné akce školy. O škole přináší informace i Lubský zpravodaj, měsíčník Městského úřadu, městský rozhlas, který užívá i SMS systému. Na druhé straně má z hlediska úrovně poskytovaných informací velmi nízkou vypovídací hodnotu Výroční zpráva o činnosti ZUŠ

Luby za školní rok 2001/2002. Vnitřní informační systém je, kromě pedagogických rad a případně dalších porad, dostatečně zajišťován osobními kontakty, často využíváním mobilních telefonů. Je zřejmé, že v rámci daných podmínek má informační systém školy dostatek potřebných instrumentů pro jeho účelné fungování.

Personální podmínky vzdělávání a výchovy mají celkově průměrnou úroveň.

HODNOCENÍ MATERIÁLNĚ-TECHNICKÝCH PODMÍNEK VZDĚLÁVÁNÍ A VÝCHOVY VZHLEDEM KE SCHVÁLENÝM UČEBNÍM DOKUMENTŮM

Zřizovatel školy na základě návrhů ředitele zajišťuje péči o dobrý stav budovy. V plánu letošního roku byla např. oprava barevné omítky (probíhala v době inspekce). V loňském roce byla natřena okna a provedeny zásadní úpravy vnitřku budovy včetně vymalování.

V hlavní budově školy v Lubech jsou pro individuální i skupinovou výuku (hudební nauka, souborová hra) vytvořeny potřebné materiální podmínky. Učebny jsou dostatečně prostorné, světlé, esteticky úpravné. Postupně je zkvalitňováno vnitřní vybavení (dvě z pěti učeben hudebního oboru byly např. zařízeny novými koberci). V celkově dobrém funkčním stavu jsou udržovány hudební nástroje. Klavíry jsou pravidelně laděny a dle potřeby opravovány. Škola má k dispozici základní instrumentář dechového orchestru a nástroje žákům dočasně půjčuje. Houslové oddělení disponuje všemi velikostmi houslí, kytarové oddělení má dva mistrovské nástroje. Po jednom elektronickém klávesovém nástroji je v hlavní budově i ve všech pobočkách.

Ve škole je sálek s kapacitou 50-60 míst, využíván je také jako učebna hudební nauky a individuální výuky. Vybavení pro hudební nauku – žákům a učitelům je k dispozici audiotechnika s kvalitními hudebními nahrávkami, sada orffovských nástrojů, učebnice „Mladí muzikanti“, tabule s notovou osnovou na stojanu a pianino. V učebně není přívod vody (musí být umyvadlo s houbou), stolky a židle vyhovují pouze mladším žákům. Vybavení notovými materiály odpovídá potřebám výuky ve všech nástrojových odděleních. Pro pořizování not, notových úprav, např. pro začínající dechový soubor, užívá ředitel školy PC včetně internetu a moderního notačního programu.

Výuka byla sledována také v pobočce Skalná. V budově prvního stupně základní školy má ZUŠ k dispozici dostatečně prostorný kabinet za jednou z pěkně upravených učeben. Celé prostředí působí příjemným a esteticky působivým dojmem. Vybavení sestává především z pianina a elektronického klávesového nástroje – nástroje byly po celou dobu výuky využívány.

Výtvarnému oboru, který pracuje se zaměřením na prostorovou tvorbu (modelování, keramika), slouží pouze jediná učebna. Zde jsou umístěny všechny materiály a většina učebních pomůcek. Jedná se zejména o dva hrnčířské kruhy a grafický lis. V regálu u delší stěny jsou ukládány rozpracované a v malé míře i hotové práce žáků (většinu prací si žáci odnášejí domů). Prostorové podmínky neumožňují archivovat nejlepší žákovské práce. Škola ani není výtvarnými pracemi žáků vyzdobena. V učebně je i truhla s hlinou, kterou učitel zpracovává pro potřeby modelování a práce na hrnčířském kruhu. Vypalovací pec a malířské stojany se nacházejí ve sklepní prostoře. V důsledku neustálé práce s hlinou v prostorově poměrně menší místnosti dochází ke značnému znečištění prostředí, úklid je zde naprosto nedostatečný. Málo příznivé podmínky jsou zde pro požadovanou plošnou výtvarnou tvorbu (kresbu, malbu, grafiku). Prostředí „výtvarné dílny“ má bezpochyby pro žáky určitý půvab, postrádá však výraznější estetickou dimenzi. V učebně chybí odborná knihovna – veškerá odborná literatura je umístěna v ředitelně školy.

Materiálně – technické podmínky výtvarného oboru jsou pouze vyhovující, v hudebním oboru jsou výrazněji kvalitnější - celkově jsou hodnoceny stupněm průměrný.

HODNOCENÍ PRŮBĚHU A VÝSLEDKŮ VZDĚLÁVÁNÍ A VÝCHOVY VE VYBRANÝCH PŘEDMĚTECH HUDEBNÍHO A VÝTVARNÉHO OBORU

Realizace vzdělávacích programů/Realizace vyučovaných oborů

Soulad vzdělávacího programu/vyučovaného oboru se zařazením do sítě škol – výuka v hudebním a ve výtvarném oboru je realizována v souladu s Rozhodnutím Školského úřadu Cheb, č. j. 84/2000, kterým se mění zařazení do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení s účinností od 1. ledna 2000. V rozporu s tímto Rozhodnutím byla ve škole následně zřízena výuka v literárně-dramatickém oboru. ***Z tohoto důvodu nejsou vzdělávací program školy/vyučované obory v souladu s výše citovaným Rozhodnutím Školského úřadu Cheb.***

Výuka v hudebním oboru je organizována dle učebních plánů MŠMT pro základní umělecké školy, č.j. 18 418/95-25, s platností od 1. září 1995 pro vyučované předměty v přípravném studiu, v I. a ve II. stupni základního studia. V souladu s těmito učebními plány je realizována individuální nástrojová výuka (1–1,5 vyučovací hodiny týdně). Škola ve zvýšené míře využívá alternativu k poskytnutí 1,5 vyučovací hodiny individuální výuky týdně - v zájmu žáka je tato časová dotace často dělena na dvě vyučovací lekce týdně.

Neoprávněně byla vyšší časová dotace individuální výuky 1,5 hodiny týdně poskytnuta v případě učebního plánu č. 2b pro elektronické klávesové nástroje – učební plány uvádějí pouze 1 vyučovací hodinu (týká se 5 žáků).

Dalšími předměty vyučovanými dle uvedených učebních plánů jsou komorní/souborová hra a hudební nauka. Základní obsahový rámec výuky odpovídá platným učebním osnovám pro ZUŠ (dříve LŠU), jak byly postupně vydávány SPN Praha v letech 1980 – 1991. Osnovy předmětu - Hra na elektronické klávesové nástroje - MŠMT dosud nevydalo.

Výuka ve výtvarném oboru probíhá dle Úpravy učebních plánů výtvarných oborů základních uměleckých škol, schválené MŠMT dne 3. 5. 2002 pod č.j. 18 455/002-22 s platností od 1. 9. 2002. V souladu s těmito učebními dokumenty je zajišťována výuka v přípravném studiu a v I. stupni základního studia – zde je uplatněna varianta B.

Povinná dokumentace je vedena v souladu s příslušnou právní normou s touto výjimkou – k datu inspekce nebyly vedeny Protokoly o přijímání žáků a komisionálních zkouškách. V třídních knihách pro individuální výuku ve školním roce 2002/2003 (v dechovém, klavírním oddělení) chybělo zpracování studijních plánů žáků – tím není dostatečně průkazně vyjádřen vztah individuálního plánu žáka k požadavkům osnov. Ani zápisy učební látky v průběhu školního roku nevypovídají u části učitelů o průběhu vzdělávání zcela zřetelně. Menší nedostatky převážně formálního rázu byly shledány ve vedení třídních knih pro skupinovou výuku.

Povinná dokumentace zachycuje průběh vzdělávání s dílčími nedostatky.

Kontrola prováděná ředitelem školy zajišťuje základní rámec pro naplňování učebních plánů a osnov. Současně však postrádá přesnější zpětněvazební informace, např. o docházce žáků na předmět hudební nauka v pobočkách, chybí využívání vazby mezi studijními plány žáků (osnovy) a dosahovanými výsledky.

Z tohoto hlediska je kontrola méně účinná.

Základní umělecké vzdělávání poskytované žákům daného příhraničního regionu (jen ve městě Luby se jedná plus/minus o polovinu všech žáků docházejících do zdejší základní školy) je významnou výchovnou hodnotou podporující vazby k místu, národní identitu. Pomáhá udržovat tradici, která si zde v koexistenci německého a českého obyvatelstva vždy vážila umění a hudebního vzdělání. Přispívá k udržení cenných kulturních hodnot v oblasti, ve které historicky docházelo k přirozenému ovlivňování české a německé kultury.

V neposlední řadě je hudební i výtvarný projev žáků vítaným prostředkem komunikace v rámci vznikající Evropské unie (a spolková země Sasko je z Lubů dostupná pěšky).

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy v předmětu (skupině předmětů)

Hudební nauka (HN)

Výuka byla sledována v prvních ročnících (žáci rozdělení dle věku) a ve spojeném čtvrtém a pátém ročníku I. stupně základního studia. V tomto školním roce vyučují uvedené předměty dva mladí vyučující s požadovanou kvalifikací. Jejich pedagogické zkušenosti s výukou v tomto předmětu jsou v začátcích. Učitelé písemně nezpracovali tematický plán učiva na tento školní rok. Formou písemné přípravy se pečlivě připravují na každou vyučovací hodinu. V sálku školy, ve kterém se HN vyučuje (je zde kmenová třída pro výuku hry na housle), byla využita tabule s notovou osnovou, notové sešity žáků, pracovní listy s rytmickými cvičeními, klavír, audiotechnika a audionahrávky. U starších žáků působilo nepříznivě sezení na malých židličkách u nízkých stolků.

V obsahu výuky převládaly hudebně-teoretické složky (doloženo zápisy v třídní knize). Ve sledované výuce bylo ve všech hodinách učivo nejprve opakováno a procvičováno písemným testem a následně společně opravováno. Většinou se jednalo o přípravu na větší pololetní písemný test. Se žáky vyšších ročníků byla procvičována látka, při které v minulé hodině v písemné práci nejvíce chybovali.

Při procvičování hudebně-teoretického učiva (hodnoty not a pomlk, orientace při zápisu not v G klíči, při určování předznamenání stupnice, tvoření intervalů, akordů) učitelé dbali, aby žáci opakované látky rozuměli. Výklad látky byl přizpůsoben věku žáků (efektivně jsou rozdělení žáci 1. ročníku na žáky ZŠ a SOU). V systému výuky HN nepřevládali osnovami požadovaný múzický a činnostní ráz. U mladších žáků nebyly ve sledované výuce zařazeny požadované pěvecké, rytmicko-pohybové a instrumentální činnosti, nebyly využity doprovodné nástroje z orffovského instrumentáře. Svoje místo v hodinách mají pravidelně, ale v menší míře zařazované činnosti sluchové, rytmické a poslechové (s vhodným výkladem). Při výuce byli žáci ukáznění, vykazovali především dobré hudebně-teoretické znalosti. Učitelé byli často chváleni. Ve sledovaných hodinách panovala klidná, nestresující atmosféra.

Výuka hudební nauky měla průměrnou úroveň.

Hra na klavír

Výuka byla sledována v hodinách jedné kvalifikované učitelky. Její bezprostřední příprava na vyučování byla pečlivá. Individuální studijní plány žáků nejsou zpracovány. Ze zápisů v třídní knize vyplývalo, že všechny osnovami požadované složky klavírní hry jsou v zásadě plněny. Zařazování např. čtyřruční hry, elementární improvizace nebo klavírního doprovodu v průběhu výuky je méně časté. Při výuce bylo využíváno starší udržované křídlo a notový fond školní knihovny. Třída byla cíleně větrána, příznivé akustické podmínky pozitivně podporovaly psychohygienu výuky.

Na základě dobré znalosti žáků učitelka vhodně volila metody a formy práce k rozvíjení jejich individuálních schopností. Důraz je kladen na častější kontakt učitelky se žáky. Proto je výuka (většinou 1,5 vyučovací hodiny týdně) dělena na dvě lekce v týdnu. U žáků jsou důsledně vytvářeny a upevňovány správné základní klavírní návyky, je dbáno na uvolnění paží při hře, na technickou i výrazovou stránku hry. Zařazovaná látka byla žánrově pestrá. Učitelka správně podporovala rytmické cítění žáků, pochopení charakteru skladby a zvolení odpovídajícího tempa. Vedla je k poznání melodické linie i ke správnému frázování a dynamice. Opomenuta nebyla ani hra z paměti. Učitelka v hodině se žáky důsledně

procvičovala problematické části skladeb. Snažila se žáky průběžně motivovat, vše potřebné jim dokázala vzorově předehrát. Často žáky chválila, oceňovala každý dílčí pokrok. V hodinách panovala přátelská atmosféra.

Sledovaná výuka hry na klavír měla velmi dobrou úroveň.

Hra na kytaru, komorní hra

Výuka byla sledována při individuální výuce i při komorní hře dvou žáků u dvou kvalifikovaných vyučujících. Požadavky učebních osnov jsou plněny, i když individuální studijní plány žáků na tento školní rok učitelé nevypracovali. Při výuce byly využívány kvalitní nástroje, podnožky, vhodná notová literatura. V učebně vytvořili učitelé pěkné, podnětné prostředí pro individuální i skupinovou výuku. Dbali na dostatečné větrání třídy.

Ve sledované výuce se učitelé snažili od počátků hry na kytaru vytvářet u žáků správné elementární návyky, pěstovat hudební představitost (rytmickou, melodickou i harmonickou), částečně i hudební paměť. Pozitivem výuky bylo již od druhého ročníku I. stupně základního studia budování smyslu pro souhru, časté zapojování žáků do komorní a souborové hry. Mladší žáci mají výuku efektivně dělenou na dvě kratší lekce v týdnu. To umožňuje učitelům častější kontrolu jejich domácí přípravy, pomoc žákům při nácviu obtížnějších skladeb. Oba vyučující trpělivě procvičovali se žáky na podkladě analyzovaných nedostatků zadané úkoly v hodině. Při komorní hře cíleně procvičovali určité úseky skladeb s každým žákem jednotlivě. Dbali, aby žáci poslouchali jeden druhého, dokázali zvolit odpovídající tempo. V průběhu výuky žáky vhodně motivovali, často jim vzorově předehrávali. Při hodnocení nebyla opomenuta pochvala. Komunikace vyučujících se žáky byla založená na vzájemné důvěře.

Výuka hry na kytaru a komorní hra měly velmi dobrou úroveň.

Hra na housle

Předmět vyučuje jediná učitelka, která má pro výuku odbornou i pedagogickou způsobilost a navíc několikaleté zkušenosti z práce v tomto oboru. Hře na housle v současné době vyučuje deset žáků, někteří z nich jsou žáky místního středního odborného učiliště hudebních nástrojů. Výuka byla sledována ve třech vyučovacích jednotkách.

Učivo jednotlivých ročníků je rozpracováno ve studijních plánech žáků a koresponduje s požadavky učebních osnov, což prokázala kontrola záznamů v třídních knihách. Pečlivá příprava a plánování vlastní výuky se kladně projeví v průběhu všech zhlédnutých hodin, a to jak v přirozeném a náročném přístupu učitelky k jednotlivým žákům, tak při výběru metod a forem práce. Zřejmá byla návaznost výuky na předcházející probrané učivo. Škola je dostatečně vybavena dobře udržovanými hudebními nástroji i potřebnou notovou literaturou, žáci mají možnost zapůjčení nástrojů. Učebna, ve které probíhají hodiny hry na housle, slouží také k výuce hudební nauky, pracuje zde i smyčcový soubor. Má velmi dobré prostorové i akustické podmínky, což pozitivně ovlivňuje celkovou úroveň výuky. K dispozici je klavír.

Sledované vyučovací hodiny se vyznačovaly dobrou strukturou a členěním jednotlivých částí, obsahovaly požadované složky předmětu (technickou průpravu, hru z listu i z paměti, přípravu přednesové skladby). Opomenuta nebyla i oblast procvičování teoretických znalostí. Učitelka dbala na upevňování nástrojových návyků (sebekontrola pomocí zrcadla). Po zopakování učiva byly nově zadávané úkoly a problémové pasáže skladeb trpělivě procvičovány, a to s doprovodem houslí nebo klavíru. Žáci byli na hodiny různě připraveni, v průběhu vyučování ale pracovali s chutí, většinou pohotově reagovali na pokyny učitelky. Ta předkládala novou látku s patřičnou motivací a srozumitelně, oceňovala snahu žáků, ale také dovedla přátelskou formou upozorňovat na stále se opakující nedostatky. Během výuky dávala žákům dostatek

možností a prostoru pro rozvíjení jejich technického i muzikálního talentu. Velmi zdařilá byla společná hra dvou žákyň v době mezi jednotlivými vyučovacími jednotkami.

V závěrečných částech hodin bylo opomíjeno shrnutí učiva s celkovým rozbohem a vyhodnocením výkonu i možným sebehodnocením práce žáka. V průběhu výuky chybělo v některých případech i vhodné zařazení relaxačních chvil.

Vyučování všech sledovaných hodin probíhalo v příjemném pracovním prostředí, převládala tvůrčí atmosféra. Vzájemná komunikace vyučující a žáků se řídila dohodnutými pravidly, která respektují osobnost a schopnosti každého jednotlivého žáka.

Výuka hry na housle měla celkově velmi dobrou úroveň.

Hra na dechové nástroje – zobcovou a příčnou flétnu, klarinet, trubku, hra v souboru

Výuka byla sledována u jednoho kvalifikovaného a třech nekvalifikovaných vyučujících. Dva z těchto nekvalifikovaných jsou s hudebními nástroji spjati svojí profesí (výroba hudebních nástrojů). Mají převážně amatérskou hudební praxi v různých souborech a orchestrech a většinou již víceletou pedagogickou praxi v ZUŠ.

Absence odborné kvalifikace se částečně projevila v proporčně nevyvážených požadavcích na tempo postupu v probírané látce a ve množství a náročnosti zadávaného úkolu k domácímu cvičení. Buď se jednalo o nároky neúměrně nízké nebo až nepřiměřeně vysoké. To je částečně způsobeno i tím, že nekvalifikovaní učitelé nedostatečně pracují s detaily, nevěnují se podrobněji kvalitativně náročnějším stránkám hry, ale raději postupují extenzívním způsobem k dalším cvičením (ne vždy obstojí tvrzení o nižších schopnostech žáka). Nedostatek souvisí také s absencí řádného plánování látky.

Škola má pro výuku hry na dechové nástroje dostatečně prostorné učebny, poněkud méně vyhovující pro souborovou hru většího počtu žáků. Vybavení hudebními nástroji a pomůckami je dostatečné. Pro souborovou hru je repertoár učitelů upravován tak, aby jednotlivé party odpovídaly dovednostem mladších žáků. Široké možnosti zde nabízí využívaný speciální počítačový program. Psychohygienické podmínky z hlediska prostředí výuky byly dobré. Z hlediska průběhu sledované výuky pozitivně spolupůsobila převážně velice vstřícná, citlivá komunikace a osobnost žáka respektující atmosféra výuky.

Hra na zobcovou flétnu - praktické dovednosti vyučujících se kladně promítají v motivaci a v podpoře hry žáka formami předehrávání na zobcovou a příčnou flétnu, společnou hrou se žákem, doprovodem na klavír nebo klávesový nástroj (toto naopak nebylo zaznamenáno ve výuce u kvalifikovaného učitele). Častěji chybí náležité upevnění základních návyků (dechových, hmatových, rytmických) pro další úspěšný postup. Ne vždy jsou dostatečně analyzovány nedostatky hry a stanoveny přiměřené efektivní postupy k jejich odstraňování. Výrazné rozdíly se projevily ve množství a obtížnosti zadávané látky k domácímu procvičení – od nezvykle malého úkolu až po úkol vzhledem k věku a ročníku značně náročný. V souladu s osnovami jsou starší žákyně vyučovány na altový nástroj. Zařazována je barokní literatura i motivačně přitažlivá soudobá témata. Účinnou motivací je pěstování souborové hry, i když způsob jejího uplatnění v individuální výuce má i své nedostatky. Jedná se zejména o nejmladší žáky 1. ročníků (ve 2. třídě ZŠ), kteří jsou ve fázi rozvoje základních dovedností do souborů předčasně zařazováni. To je pro ně sice motivačně přitažlivé, ale značná část individuální výuky je věnována nácvičce souborových partů a látka potřebná pro jejich technický růst již přitažlivá tolik není, nevytvářejí si potřebné pracovní návyky. V případě vyspělejších žáků je naopak pozitivem růst hudebních dovedností, zájmů, motivace a specifické prožitky ze souborové hry poskytující i možnosti veřejných vystoupení.

Hra na příčnou flétnu – probíraná látka odpovídá osnovám (studijní plány žáka v třídní knize také chybějí). Důkladně jsou prováděna potřebná dechová cvičení se zapojováním bránice

a cvičení na podporu rozvoje nátisku a kvalitního tónu. Učitelka sama pěkným flétnovým tónem žákyni často předehrává, názorně převádí správné provedení, dobře pracuje s tzv. chybou. V účelně vedené komunikaci klade žákyni vhodné otázky vedoucí k vlastnímu promyšlení problému. Dbá na dostatečný nátiskový odpočinek. Výběr látky je přiměřený ročníkovým cílům u začínající žákyně, současně dobře využívá jejích dovedností a znalostí z předchozí několikaleté výuky hry na zobcovou flétnu. Zájem a kladná motivace žákyně ke hře na nástroj byly zřejmé.

Hra na klarinet – učitel je mistrem houslařem, na klarinet a saxofon hrál více v dřívějších letech. Při výuce však dosud nástroj používá, zařazuje např. duo se žákem. Kladem organizace výuky jsou dvě vyučovací lekce týdně. Svých hudebních a nástrojových zkušeností využívá k usměrňování rozvoje dobrého tónu a jeho kultivovaného nasazování, hrou stupnic a množstvím etud podněcuje růst nástrojové techniky. V zásadě se dosti mechanicky drží metodického postupu a didaktických poznámek ke cvičení v nástrojové škole B. Zákosteleckého. Extenzivním způsobem zařazuje stále další cvičení a etudy, takže podstatně dříve dospívá k látce, která svojí obtížností již není přiměřená fyzickým ani dalším možnostem žáka na její uspokojivé zvládnutí. Zde se opět projevují dílčí nedostatky dané neujasněnou koncepčností a absencí plánování výuky z hlediska požadavků osnov a individuálních dispozic žáků. Dojíždějící žáci prokázali pozitivní motivaci ke hře na nástroje. V komunikaci a atmosféře výuky nevznikaly negativně působící momenty. Učitel se snažil o motivační působení a v závěru o celkové zhodnocení výkonu žáka.

Hra na trubku – škola má dva žáky hry na trubku. Kvalifikovaný učitel vychází z profesionální znalosti problematiky rozvoje nátisku, práce s dechem při utváření kvalitního tónu a potřebného nástrojového rozsahu. V zásadě správné postupy nebyly uplatněny s větší důsledností (cvičení retní vazby, dechová opora, odstraňování intonačních nedostatků, hra v pravidelném tempu). To se projevilo v celkově neurovnané hře etudy a v obtížích při nácvičku poměrně náročnější pomalé přednesové skladby. Vlastní vzorový nástrojový projev učitel nezařadil. Kladem je, že žák má dvě vyučovací lekce týdně a hraje v začínajícím souboru dechových nástrojů. Často je zařazován k veřejným vystoupením. Vzhledem k věku (i když na trubku hraje 3. rokem) dosáhl dovedností odpovídajících požadavku osnov pro daný ročník.

Hra v souboru – žáci dechového oddělení jsou zařazováni do dvou souborů. V souboru smíšeného obsazení se vedle houslí, akordeonů a klávesového nástroje uplatňují hráči na zobcové flétny a klarinet. Začínající dechový soubor využívá vedle klarinetů a menšího počtu žesťových nástrojů také zobcové flétny a akordeon. Učitelé dobře využívají svých praktických zkušeností i práce na PC pro zpracování notových úprav, které vyhovují danému nástrojovému obsazení. Určité koncepční problémy byly zmíněny již výše v souvislosti s individuální nástrojovou výukou – snaha motivačně podchytit a zařazovat do souboru i začínající žáky má svá úskalí v nutnosti věnovat značné úsilí nácvičku jednotlivých partů částečně na úkor jiných úkolů. Mladší žáci ještě nemají dostatek základní nástrojové techniky a dalších dovedností, aby mohli lépe zvládat i jinak dosti snadné notové úpravy.

Dechový soubor pracuje teprve od února letošního roku a tak obtíže při zvládnutí jednoduché souhry jsou pochopitelné. Učitel prokázal mimořádnou trpělivost, vytvářel pohodovou atmosféru a snažil se o procvičení alespoň částí skladeb. Mladí hudebníci brali svoji roli v souboru zodpovědně a velice se snažili. Déle pracující soubor smíšeného obsazení se bezprostředně před konáním inspekce úspěšně zúčastnil přehlídky souborů netradičního složení, které pořádá ZUŠ v Ostrově n/Ohří.

Výuka v dechovém oddělení je celkově hodnocena stupněm průměrný.

Hodnocení průběhu vzdělávání a výchovy ve výtvarném oboru:

Prostorová tvorba

Výchovně-vzdělávací činnost byla hodnocena na základě sledování průběhu dvou tříhodinových výukových bloků, ve kterých byli vyučováni žáci smíšeného prvního a druhého, čtvrtého až šestého ročníku základního studia. Výuku zabezpečuje učitel s odbornou způsobilostí. Jeho chybějící pedagogickou kvalifikaci plně nahrazuje vřelý vztah k dětem všech věkových kategorií i dlouhodobé zkušenosti a metodická zdatnost ve výtvarné oblasti.

Výuka probíhá v menší učebně v přízemí školní budovy. V poměrně malé místnosti je kromě pracovních stolků, hrnčířských kruhů a dalších výtvarných potřeb i truhla s hlínou a zázemí pro shromáždění převážně rozpracovaného výtvarného materiálu a uložení prací žáků. Uvedené skutečnosti neumožňují vytvořit esteticky působivější prostředí. V učebně není prováděn dostatečný úklid. Fond odborných publikací, výtvarných encyklopedií a další potřebné motivační literatury je uložen v ředitelně v prvním poschodí budovy. Vyučující si podle potřeby knihy a také potřebné modely do třídy přináší. K podpoře představivosti daného tématu využívá pro žáky často vlastních náčrtů na papír. Ve sklepních prostorách je umístěna keramická pec, stojany pro práci v pleněru. Především prostorové podmínky pro výuku ve výtvarném oboru jsou z hlediska potřeb žáků pracovat s různými materiály a technikami nepostačující.

Ve všech zhlédnutých vyučovacích hodinách byli žáci ke zvolenému výtvarnému záměru velmi dobře motivováni. Učitel připravil pro žáky materiál i potřebné předlohy (přírodního původu). Bylo evidentní, že žáky velmi dobře zná a ví, jak k nim přistupovat. Všem byla dána možnost uplatnit ve vlastní činnosti svůj názor a fantazii i přístup k plnění zadaných úkolů. Učitel se často věnoval každému žákovi individuálně. V průběhu výuky s ním vstřícně diskutoval o jeho práci, názorně předváděl určité řešení. Povzbuzoval i podněcoval výtvarné vidění žáků, vnímání proporcí a tvarů. Dbal na hospodárnost s materiálem. Žákům se méně dařilo předávat si pracovní místa v pořádku a čistotě. Zhlédnutá výuka směřovala pomocí vhodně volených metod a forem práce k rozvíjení specifických dovedností žáků daných věkových skupin.

Všechny žáky práce na zvolené téma těšila. Po celou dobu výuky pracovali se zájmem, vykazovali odpovídající výtvarné dovednosti a návyky při práci s hlínou. Díky velmi dobré organizaci práce žáků ve stísněném prostoru učebny výuka probíhala v bezpečné, laskavé atmosféře pochopení a vzájemného souladu mezi učitelem a žáky.

Výuka ve výtvarném oboru byla hodnocena jako velmi dobrá.

Výsledky vzdělávání zjišťované školou

Škola postupuje standardním způsobem vyplývajícím z vyhlášky MŠMT o základních uměleckých školách a organizuje každoroční postupové a závěrečné komisionální zkoušky žáků. Záznamy těchto zkoušek nejsou vedeny na předepsaném tiskopisu. V podmínkách menší školy se všech těchto zkoušek účastní ředitel a získává tak aktuální přehled o výsledcích – vývoji, přednostech a nedostacích žáků. V průběhu školního roku se účastní třídních předehrávek žáků a dalších akcí školy. Shrnující analýzu pro interní potřebu školy nezpracovává. Výroční zpráva o činnosti školy ve školním roce 2001/2002 uvádí k výsledkům vzdělávání žáků pouze tabulku jako přílohu s přehledem klasifikace žáků. Z ní vyplývá, že celkem 124 žáků prospělo s vyznamenáním, 60 žáků prospělo, 0 žáků neprospělo. Objektivitu této klasifikace nelze posoudit.

Celkové hodnocení průběhu vzdělávání a výchovy

Škola se výrazně snaží o vytváření příjemné, vstřícné atmosféry výuky, respektování osobnosti žáka, míry jeho schopností a talentu. Tento trend účinně podporují vytvářené materiální a psychohygienické podmínky. V hudebním oboru je žákům ve větším rozsahu přidělována, v souladu s učebními plány, vyšší časová dotace individuální výuky – 1,5 vyučovací hodiny. Rozdělení na dvě lekce týdně dává předpoklady vyšší efektivity výuky. Celkově jsou žákům vytvářeny potřebné podmínky pro absolvování dalších předmětů učebních plánů – hudební nauky, komorní hry/hry v souboru. U souborové hry se jeví problematickým zařazování začínajících žáků bez upevněných základních nástrojových dovedností.

V hudebním oboru působí nepříznivě, že škola téměř rezignovala na systematické plánování výuky na delší časové období – např. pololetí nebo celý školní rok. Učitelé nedostatečně pracují s osnovami. Chybí jim podněty z dalšího vzdělávání, také účinnější odborné vedení začínajících a nekvalifikovaných učitelů. Důsledkem je určitá nevyváženost požadavků kladených na žáky v jednotlivých třídách. V zásadě však, s výjimkou oblasti plánování a některých nedostatků metod výuky v dechovém oddělení a v hudební nauce, směřuje vzdělávání a výchova k plnění stanovených cílů základního uměleckého vzdělávání. Žáci získávají základy nástrojové techniky a vcelku i dostatek podnětů pro jejich další hudební vývoj. Výuka má řadu pozitiv, která celkově převažují např. ve sledované hře na klavír, housle, kytaru, dílčí pozitiva a negativa v dechovém oddělení.

Výuka ve výtvarném oboru se v souladu s odborným zaměřením učitele věnuje více prostorové tvorbě, dominuje práce s hlinou, méně se učitel věnuje plošné tvorbě (kresba, malba). Prostorové a další podmínky učebny (stoly, všudepřítomná hlína aj.) k tomu nevytvářejí nejlepší podmínky. Celkově dobré výsledky dokumentují zdařilé práce i přijetí absolventů k dalšímu výtvarnému studiu.

DALŠÍ ZJIŠTĚNÍ

Soulad zřizovací listiny s rozhodnutím o zařazení školy do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení

Zřizovací listina školy byla vydána Městským úřadem v Lubech dne 1. ledna 1995 a podle tohoto dokumentu byla škola založena dnem 1. ledna 1995 jako „Základní umělecká škola“, s adresou „Luby, Masarykova 178“ bez identifikačního čísla. Byla zřízena jako příspěvková organizace s právní subjektivitou. Zřizovací listina neobsahuje vymezení doby, na kterou byla škola zřízena, v souladu s § 31 zákona č. 576/1990 Sb., o pravidlech hospodaření s rozpočtovými prostředky ČR a obcí v ČR, ve znění pozdějších předpisů. Rozhodnutím Školského úřadu Cheb ze dne 16. prosince 1999 byla škola s účinností od 1. ledna 2000 zařazena do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení s názvem „Základní umělecká škola, Luby, Masarykova 178“, s adresou „Masarykova 178, 351 37 Luby“, identifikačním číslem „47 723 629“, identifikátorem zařízení „600 066 568“.

Nesoulad zřizovací listiny a rozhodnutí o zařazení školy do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení byl shledán v názvu a adrese. Dále zřizovací listina neobsahuje vymezení doby, na kterou byla škola zřízena.

Zřizovací listina není v souladu s rozhodnutím o zařazení školy do sítě škol, předškolních a školských zařízení.

Spolupráce školy s ostatními subjekty, s městem a veřejností, propojení s regionem

ZUŠ spolupracuje v podstatě se všemi pedagogickými subjekty. V mateřských školách pořádá hudební besídky v rámci spolupráce při výběru žáků do ZUŠ. Žáci školy vystupují na školních akademiích základních škol (Luby a pobočky). Dle zájmu škola zařazuje do studia žáky střední průmyslové školy výroby hudebních nástrojů. ZUŠ pořádá v sálku školy odpolední koncerty žáků hudebního oboru ve spolupráci s Domem dětí Luby. Ve městě vystupují žáci např. na akci pro seniory, na výroční schůzi podniku STRUNAL. Výtvarný obor vstoupil svými pracemi do města vytvořením dvou soch ve stylu gotické Madony – jsou umístěny v historických kapličkách při příjezdu do města.

V rámci regionální spolupráce byly uspořádány výměnné koncerty se ZUŠ Habartov. Kytarová třída se prezentuje v blízkém Sasku.

Výsledky školy v soutěžích a v přijetí k dalšímu studiu

Školní rok 2002/2003 – v soutěži hry na dechové nástroje postoupil žák na pozoun do krajského kola a získal 2. místo.

Ve „Free přehlídce“ souborů netradičního nástrojového složení pořádané ZUŠ Ostrov získal soubor školy 2. místo.

V období několika posledních let neodešel žádný žák hudebního oboru na střední školu uměleckého směru (konzervatoř atp.). Z tohoto hlediska jsou poměrně výrazné výsledky výtvarného oboru – v letech 1998/2002 vykonalo celkem sedm absolventů úspěšně talentové zkoušky na střední školy výtvarného zaměření, např. SUPŠ sv. Anežky České v Č. Krumlově, soukromou SUPŠ uměleckých řemesel Praha, obor štukatérství, SUPŠ sklářská Železný Brod, SPŠ keramická Karlovy Vary.

VÝČET DOKLADŮ, O KTERÉ SE INSPEKČNÍ ZJIŠTĚNÍ OPÍRÁ

1. Zřizovací listina vydaná městem Luby dne 1. 1. 1995, bez uvedení čj.
2. Rozhodnutí Školského úřadu Cheb, kterým se mění zařazení do sítě škol předškolních zařízení a školských zařízení ze dne 16. 12. 1999, čj. 84/2000
3. Výkaz o základní umělecké škole Škol (MŠMT) V 24-01 podle stavu k 15. 10. 2002 a příloha k výkazu o základní umělecké škole
4. Plán práce Základní umělecké školy v Lubech na školní rok 2002/2003
5. Výroční zprávy o činnosti ZUŠ Luby ve školním roce 2001/2002
6. Přehled o zaměstnancích školy – učitelé (ve školním roce 2002/2003)
7. Katalogy o průběhu studia, hudební obor, výtvarný obor
8. Rozvrhy hodin podle žáků a vyučovacích předmětů, školní rok 2002/2003
9. Výkazy žáků a vyučovaných hodin - školní rok 2002/2003
10. Vnitřní řád školy s platností od 3. ledna 2003
11. Organizační řád ZUŠ, Základní umělecká škola Luby, s platností od 3. ledna 2003
12. Zápisy z pedagogických rad ve školním roce 2002/2003
13. Osobní příplatek – kritéria, datum 3. ledna 2003

ZÁVĚR

Personální podmínky z hlediska kvalifikace vyučujících umožňují celkově řádné naplňování přijatého vzdělávacího programu v hudebním a ve výtvarném oboru. Největší procento nekvalifikované výuky je v dechovém oddělení – jedná se o 36,5 % všech vyučovaných hodin hudebního oboru. Nekvalifikovaným nebo ne plně kvalifikovaným vyučujícím se daří vyrovnávat úroveň pedagogické práce s kvalifikovanými učiteli, případně pracovat bez nedostatků zásadního charakteru. Všeobecně však chybí účinnější odborné vedení začínajících a nekvalifikovaných učitelů, plánování individuální a skupinové výuky, důslednější kontrola z hlediska základních požadavků osnov a další vzdělávání.

Materiálně-technické podmínky v hudebním oboru - prostorové podmínky učeben a vybavení - jsou na zcela uspokojivé úrovni. Ve spolupráci se zřizovatelem, městem Luby, jsou prováděny opravy a údržba budovy, je zkvalitňováno vybavení školy i její celkový estetický vzhled. Závažnějším nedostatkem jsou prostorové podmínky výtvarného oboru. Ten má k dispozici pouze jednu učebnu, která za dané situace vyhovuje pro práci s hlínou, nikoli však jako universální výtvarný ateliér pro další předepsané výtvarné techniky.

Vedle převažujících kladů v klavírním, kytarovém, smyčcovém oddělení se projevilo více dílčích nedostatků v dechovém oddělení, koncepčně úplně nevyhovuje pojetí předmětu hudební nauka. Zaměření na pěstování souborové hry je ve svém principu kladem, z hlediska její úrovně přináší problémy předčasné zařazování začínajících a mladších žáků, než požadují učební plány pro výuku hry na jednotlivé nástroje. Ne vždy se daří motivovat žáka o potřebě pravidelného denního cvičení na nástroj. Výtvarný obor se úspěšně zaměřuje na práci s hlínou, ostatní výtvarné techniky jsou zařazovány méně.

Škole se daří vytvářet pro žáky příjemnou a vstřícnou atmosféru odpoledního vzdělávání, respektuje zaměření jejich schopností, míru talentu a hudební zájmy. Škola spolupracuje s ostatními školami a školskými zařízeními ve městě, obdobně v pobočkách. Soutěží se zúčastňuje, v krajských kolech je úspěšná spíše ojediněle. V přijetí žáků k dalšímu studiu má dobré výsledky výtvarný obor.

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

Razítko

Školní inspektoři	Titul, jméno a příjmení	Podpis
Vedoucí týmu	Mgr. Jindřich Bešťák
Členové týmu	Marie Kučerová
	Mgr. František Mottl

Další zaměstnanci ČŠI: Jitka Havlíčková, Zdeňka Srpová

V Strakonících dne 24. června 2003

Datum a podpis ředitele školy stvrzující převzetí inspekční zprávy

Datum převzetí inspekční zprávy: 24. 6. 2003

Razítko

Ředitel školy, nebo jiná osoba oprávněná jednat za školu Podpis
Titul, jméno a příjmení

Vladimír Vrba

.....

Dle § 19 odst. 7 zákona č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů, může ředitel školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci do 14 dnů po jejím obdržení. Připomínky k obsahu inspekční zprávy jsou její součástí.

Hodnoticí stupnice:

Stupeň	Širší slovní hodnocení
Vynikající	<i>Zcela mimořádný, příkladný</i>
Velmi dobrý	<i>Výrazná převaha pozitiv, drobné a formální nedostatky, nadprůměrná až spíše nadprůměrná úroveň</i>
Průměrný	<i>Negativa a pozitiva téměř v rovnováze, průměrná úroveň</i>
Pouze vyhovující	<i>Převaha negativ, výrazné nedostatky, citelně slabá místa</i>
Nevyhovující	<i>Zásadní nedostatky, které ohrožují průběh výchovně-vzdělávacího procesu</i>

Plní, je v souladu	<i>Dodržuje, čerpá účelně, efektivně</i>
Neplní, není v souladu	<i>Nedodržuje, nečerpá účelně, efektivně</i>

Nelze hodnotit	—
Nebylo hodnoceno	—

Další adresáti inspekční zprávy

Následující tabulky se neodesílají, slouží pro interní potřebu ČŠI.

Adresát	Datum předání/odeslání inspekční zprávy	Podpis příjemce nebo čj. jednacího protokolu ČŠI
Zřizovatel Město Luby, Nám. 5. května 164, 351 37 Luby	11. 7. 2003	051 159/03-4013
Krajský úřad – odbor školství Závodní 353/88 361 01 Karlovy Vary	11. 7. 2003	051 160/03-4013

Připomínky ředitele školy

Datum	Čj. jednacího protokolu ČŠI	Text
–	–	Připomínky nebyly podány.